

SOSIALURIN

Útgevri: Føroya Javnaðarflokkur

Blaðstjóri: Villi Sørensen
úlf. 5479Prent: Prentsmiðjan á Heygsbreyt
úlf. 1820

Politiskt miðloysi

»EG eiti Erlendur Patursson og eri tjóðveldismaður.« var svarið áður nevndi gav, tá hann var spurður, hvat hansara sosiala stóði í føroyskum politikki var (sambært »Framan«) Stutt sagt: Maðurin var ikki forur fyri at svara, hvat hann veruliga var í politikki. Men hetta er ikki nakað, ið bara er eyðkent fyri Erlend Patursson; hetta er eyðkent fyri allar teir, sum undir einum ella øðrum heiti siga seg vilja »sjálfstýri«. Nú er beinanvegin at siga, at tað eingin ivi er um, at Erlendur Patursson er loysingarmaður, sjálfur um nógvir tjóðveldismenn ikki sambinda loysing við tjóðveldi; tí tað eru nógvir meinir tjóðveldismenn, sum siga, at teir als ikki vilja loysing. Men tá ið tað kemur til tað sosial-politiska vil ella torir Erlendur Patursson ikki at svara reint og greitt.

HETTA er einki politiskt eindomi, tí undir heimsbardaganum og tíðini aftaná roddu fólkafloksmenn almikið um »sjálfstýri«, »fullveldi«, »loysing« og tilíkt, men tí fekt ikki ein teirra at geva tær greitt svar, tá teir vórðu spurdir: hvat teir meintu við hesu ymisku »sjálfstýris«-heitini. Og tað er valia ivi um, at teir als ikki vistu, hvat teir meintu við hesum rakstrarorðum. Tíðin hevur progvað at so var. Teir toru ikki at taka loysing ella fullveldi, tá tað stóð teimum í bði — somu loysing og fullveldi, sum teir høvdu ost og orkimað fólk við undir heimsbardaganum. Teir stungu halan millum beini, tá teir stóðu andlit til andlit við hin nakna veruleika: at taka loysingina, sum tá stóð teimum fritt í bði.

TÍLIKT politiskt miðloysi hevur allar dagar eyðkent allar teir, ið hava fjalt seg aftanfyrir tey ymisku »sjálfstýrisheitini«. Har ikki hiit fullkomna miðloysi hevur rátt, hava floksmenn moguliga vita skil á flokksins stjórnarligu stóðu, men ikki tí sosialpolitisku og umvent.

HETTA landstýrið er ívaleytt besta prógvið fyri, hvussu teir sokallaðu »sjálfstýrisflokkarnir« vaða í einum politiskum miðloysi!

Flóttarfólk okkara

Aftur nú stendur streymurin av okkara besta verkafólki av landinum — bæði fiskimenn og arbeiðarar, sum sokja sær vinnu aðrastaðni, tí har er stórri vissa fyri arbeiði og meira at vinna.

Úrslitið verður sjálfandi, at okkara fiskifor verða ómannað, og hetta er einki minni enn landa-skaði.

Høvudsskuldin fyri hesi fólkaflyting má leggjast á teir, sum stýra landinum — landstýrinum. Tað er samfelagsins skylda at forða hesi flyting, og hetta kann einans gerast við at veita okkara verkafólki arbeiði, betri arbeiðs- og inntøku-líkindi.

Men hvat hevur hetta landstýri gjørt á hesum oki, so tað munar — so tað tekur burtur orsokirnar til flóttarstreymin?

Veruliga einki!

Tvorturimóti hava teir forða fyri og nokta, at fiskimenn fáa eina munandi hægri prísviðbót og í minsta lagi 1200 kr. í minstuløn.

Bara hesi bæði nevndu domini eru nóg mikil orsök til, at fiskimenn rýma av landinum.

Hetta evnaleysa landstýrið má frá!

Vit mugu hava eitt stýri, sum hevur vilja til og evnar at skapa trygg livilíkindi í landinum!

IRIS

Heitur matur — Smurt breyð

Byggifinansiering

Vit eru altíð til reiðar at leggja til rættis og veita finansiering — tað veri seg til húsa- ella skipabygging

Fyrr ella seinni fáa tygum brúk fyri einum banka — latið OKKARA banka verða tygara banka

SJOVINNUBANKIN

Hví er manningartrot . . .

(Framhald frá 2. síðu)

At allir nú so bráðliga eru farnir at víðgera hetta mál, má fatast sum tað er ein broytingartíð í hond, fyri tann føroyska fiskifloktan. Hetta kemst ikki einans av teimum trupulleikum, sum standast av tí bretsku kvotaskipanini.

Tað siggja vit við, at lesa eitt lesara bræv í Dímallaletting, sum hevur til yvirskrift »Manningartrot«-urina. Brævið er undirskrivað »Føroyingur«.

Tað hevði kanska verið betur fyri Føroyar, um vit ongur føroyingur áttu av hasum slagnum.

Hann sigur m. a., at tað var tann tíð, tá ið føroyingar ongur fiskiflota áttu, men noyðdust í onnur ond fyri at fáa til livisins uppihald; tá ynskti hvør maður eftir, at vit sjálfur skuldu át ein flota, hvar vit høvdu vinnulig kor umboð og eina rimuliga úrtøku; víðari sigur hann, nú er tann dagur kominn hvar vit hava fingið skip, rimulig arbeiðslíkindi og eina eina rimuliga úrtøku.

Sannleikin er tann, at ein maður sum fær seg til at festa slík orð á blað, ongur sum helst kunneika hevur til trupulleikar fiskimannsins, enn minni kennir hann til nakað sum helst til inntøkuna í mun til arbeiði.

Nei — aðrenn ein gevur seg í lag við at umroða ein slíkan týdn-

ingarmiklan spurning sum henda, eigur ein at kenna meira til fiskimannans trupulleikar, enn hvat viðkomandi greinskriveri ger.

Eg hevði eitt domi í innganginum til greinina, sum sigur munin millum úrtøkuna, fyri sama úðarskeið og sama arbeiði.

Fyri seinna túr av árinum er lutfallið eitt sindur frægari, men eisini bert eitt sindur.

Eftir hesum kemur tann føroyski fiskimaðurin, sum hevur strevast alt árið á sjónum, við neyð og deyð til somu úrtøku, sum fiskimaðurin í grannalandi okkara fær í 3 mánaðir.

Aftaná hesa döpru mynd fara menn sjálfandi, at sleppa sær við teimum fiskifloktanum har munurin millum arbeiði og úrtøku er nokkurlunda proportionalur. At menn ikki vilja sigla við einum føroyskum fiskifari alt árið, fyri eina úrtøku sum er 3 ferðir minni enn hvat fiskimaðurin í grannalandi okkara fær fyri sama arbeiði, og hvat ið livikostnaðurin í landinum er mestsum tann sami, er púra einki at siga til.

Tí mugu allir rættshugsandi føroyingar, sum hava við fiskivinnu at gera, seta óksl móti óksl, og leggja alla orku í, fyri at loysa henda spurning á skilabetri hátt enn greinskriverin í Dímallaletting hevur hugsað sær hann loystan.

Einaferð ljóðaði frá okkara lögmanni Háruni Djurhuusi:

LEYSUR FRÁ DANMARK OG UNDIR STÓRA BRETLAND, UM TAÐ SKULDI BORIÐ SO Á, AT VIT IKKI KUNDU GREIÐA OKKUM SUM SJÁLSTØÐUGT RÍKI

Hetta herrið lögmannsins ljóðaði ímillum tey avgjördu stríðs-áðorp fólkaflokksins: — fullveldi, kvæting og líkindi, sum dundu í fjøllum aftaná slík spøl sum »realunion«.

Harra lögmannsins kærleiki til og longsil eftir at koma nærri at og helst undir Stóra Bretland og burtur frá Danmark goymir kanska í sær tann óhugin, hann nú sýnir at fara til Bretlands at krevja og kanska sláa nevan í borðið fyri John Bull.

»Nevan í borðið« og nærri at Stóra Bretlandi og helst undir heimsveldið ríma ikki. Vit skilja tað. Vit skilja Hárun. Og Hárun skyldar at gera tað, ið hann kann fyri, at fólk eisini kann skilja hann, hvar ið hann flytur politiskt.

Tí í málinum» nærri at Stóra Bretlandi og helst undir hetta heimsveldið« er Føroya fólk ikki samt við honum í, allraminst teir, sum eru sannir sjálfstýrsmenn.

Og Hárun Djurhuus lögmaður eigur sjálfandi at skilja skyldu sína

yvir fyri fólkinum, at tá ið hann hevur eina stóðu í einum avgerandi livsmáli, sum gongur andvegis fólkinum, má hann leggja frá sær og útskriva nýval. Ger hann ikki hetta, svikur hann fólk sitt. Og hann veit væl sjálfur, hvat ið hetta »vikid« eitur, og hvussu tað verður straffað í øllum menta-løndum.

Hakuns lögmannsins áðorp til fólkid á politiskum fundum um at loysa frá Danmark og heldur leggja at Bretlandi, um vit ikki orka loysingina, og hansara slagorð niðri á fundi við státsministara Hedtoft, hvar ið hann so sterkt og strangliga strikaði undir góðskuna av »havens friheð« heldur enn 12 millamarkið var jú sum talað út av Stóra Bretlands hjarta.

Oll henda sagan, allar hesar hendingar á lagnustundum hjá Háruni lögmanni renna mær nú í huga, tá ið eg siti og hugsi um, hvussu í allari víðu verð tað kann bera til, at hvørki Hárun, ella Erlendur ella Karsten ella Niels hava vent sær á fyri at reiðrast at fara til samráðingar við bretar, hóast teir skuldu havt tey allrabestu kort á hondini.

Tað er hugstoytt at siga tað, men tað er so, at mær kemst tað so, at Hárun lögmannsins stóða er tann sama sum hon var, og sum hann lat koma til orða á fundum og í danska ministeriinum:

»Nærri at Stóra Bretlandi og helst undir hetta heimsveldið, um vit ikki greiða sjálfstýrið, orð sum fundarfólk í Norðoyum frá krigsstíðini kann bera vitni um, og »Havens friheð« fyri Stóra Bretland, orð hann so treystliga lat runga niðri í danska ministeriinum.

Skulu tit brúka bil

persónkoyring ella skúla-koyring, so ringið tilf. 2773.

Alexander Dalfoss

NORÐOYA SPARIKASSI

stovnaður 1919

Renta av innsetum peningi:

3 mánaða uppsøgn	4½ % p. a.
Úttan uppsøgn	4 % p. a.
Kekk — konti	2 % p. a.

Fyri innskot við longri uppsagnartíð verða renta latin eftir seravtalu. Lán verða givin móti veð í jørð og bygningum.

Avgreiðslutíð hvønn gerandisdag kl. 10—12 og kl. 14—16, leygar-dag kl. 10—12½

Tí at geva tí føroyska fiskimanninum skuldina fyri ta »katastrofal« stóðu sum vit ganga ímóti, er eingin loysingur, men einans skilaleys skiving, sum førk ar okkum longri burtur frá tí hart tiltrønda loysningi.

Tann føroyski fiskimaðurin hevur sannliga ikki uppborið tað í lön, at hann er landaáskjari, og at hann er bangin fyri at siggja veruleikan í eyguni, og tí stinga halan millum beini og flyggja av landinum. Tað er skylda hansara at leita sær eftir betri korum.

Tað sum til ber at røpa fyri veruleika av góðum »accepterare« fiskimaðurin ikki sum nakran nýtiligan veruleika, og har sum alt er so veruleikafjart, kann eingin rættshugsandi fiskimaður dvalast.

Tíkið verður ofta til, at fiskivinnan er tjarnar í landinum, men verður arbeiði til at halda liv í tjarnini ikki sett hægri í víðing enn so, at teir menn, sum faast við hetta yrki, skulu arbeiða, fyri eina timaløn upp á 18,3 kr., so hevur tjarnar ikki nógva at týða, hvat skulu vit so halda um landið í síni heild?

Hetta bílað gevur einum varhugan, at fiskimaðurin er eitt reidskap sum verður nýtt á nakað sama hátt sum ein bóndi nýtir eitt ross at arbeiða fyri seg.

Slíkt hasardspæl hava vit føroyingar ikki umstøður til at spæla, tí mugu tit sum hava ábyrgd av fiskivinnuni vakna úr hundraðara søvni tykkara aðrenn tað verður ósvínt, hvat tað kanska longu er, og loysa henda spurning, so at fiskimaðurin kann hava umstøður til at sigla við landsins egnu fiskiforum, ja sínum egnu fiskiforum, tí tað eru fiskimenn sum eiga ein stóran part av fiskifloktanum.

Tá ein maður fær sær reidskap at arbeiða við, roynir hvat hann kann fyri at verða sjálvbjargin, men má gevast, má ein gera sær klart, at tað er neyðin sum drivur hann frá sínum egnu. Rasmus Effersee sáli yrkti á sinni »Heimíð« er tað besta stað á jorðe neyvan er fiskimaðurin nakað undantak her.

So leingi, ið vit ikki duga at siggja henda veruleika í eyguni, er tað ógjorligt at koma til nakað úrslit við hesum átrúðandi spurningi, og fjárhári verður tann dagur tá vit skulu siggja fiskiflota okkara fullmannaðan við okkara roska fiskimennum, og tað er onki sum fiskimaðurin heldur vit enn uppliva tann dag tá hann hevur umstøður til at starvast við føroyskum fiskifari, og samstundis verða eitt hjól í gonguverkíð samfelagsins, sum ein vissur maður so ofta tekur til.

At útseta henda spurning er eitt stórt vónbrot fyri tann føroyska fiskimannin, og ein stóru skaði fyri Føroyaland.

Axel Skoubo.

og sum teir ið vóru hjástaddir á fundinum kunnu vitna um.

Ikki bara tað, at tað kemst mær, at »leikirnir« í dag hjá Háruni lögmanni bera vitni um, at hansara »bretsk« stóða er tann sama í dag, sum hon var, men tað kemst mær eisini, at steintognin hjá Erlendi landstýrsmanni og Nielsi landstýrsmanni og Karsteni landstýrsmanni sigur frá, at teir hava somu stóðu sum lögmaðurin.

Og nú er bikari full!

Tí eingin politisk missgerð hevur verið stórri í Føroyum enn tann, at okkara landstýrið hevur sitið heima og ikki latið um von yvir fyri Stóra Bretlandi, nú bretar hava snørt bretska marknaðin okkum av hondum.

Tað stýri, sum hevur gjørt hesa synd, hevur forbotið seg so dyggiliga, at tað eigur ongur moralskan rætt at sita longur, ikki eina einstøtu lotu aftrat!

Sosialistur.

Býráðsnevndir

J. P. Henriksen varð valdur í hesar nevndir: býarplánsnevnd, sosiala nevnd, skúlanevnd, brandnevnd, stadionnevnd.

Elinborg Petersen í barnaheimsnevndina.

Poul K. Mouritsen í SEV-nevndina við Martin Joensen sum tiltaksmanni.

Frits Jacobsen í hegnisnevndina.

Harumframt hava vit Jacob Lindenskov í líkningsnevndina og Jonu Henriksen í skúlakommisjónina.